

## CONSTITUIREA FILIALEI JUDEȚENE VASLUI A ORGANIZAȚIEI SPORTULUI POPULAR (O. S. P.)

Diego – Maricel Ciobotaru

**Cuvinte cheie:** sport, educație fizică, Vaslui, Organizația Sportului Popular, comunism, propagandă, paramilitarism.

**Keywords:** sports, physical education, Vaslui, Popular Sports Organization, communism, propaganda, paramilitarism.

**Abstract:** *The Establishment of Vaslui County's Popular Sport Organisation Subsidiary*

*The 20<sup>th</sup> commesurated an ascensional path for a novel mentality, new realities and newfangled manifestations of the masses. War World I, accounting its farthermost destructive and total lineament, conveyed profound alterations referential to ideas, cultural manifestations and societal biasses dating in La Belle Époque. Combat abominations, conjoining requirements for a complete popular mobilisation supporting the war effort, ingrained soldiers, alike, the ones behind front lines. Man's frailty, facing death, or the ephemeral human life became advertently acknowledged, more precisely, reappeared under the form of reawaken sentiments adjoining collective ethoi. Mass sport manifestations, intrinsic component of post-WWI realities, assumed momentum. Great expansion of mass sporting movements developed a political ideology enchroachment, ideals from the action's romantic phase turning toward history. In Romania, Dr Petru Groza government investiture signified complete arrogation of mass sports movements – deemed popular (sportul popular) – directive for communist social control and propaganda. Henceforth, my study deliniates the Soviet – style institutionalisation of sports, underpinning Vaslui County Popular Sport Organisation's branch.*

*„Sportul este un factor important în întărirea legăturilor și stabilirea colaborării tineretului țărilor democratice din toată lumea. De aceea este nevoie să se intensifice și mai mult activitatea sportivă, care să cuprindă toate masele de tineret. Să nu fie fabrică, sat, universitate, școală sau cartier, care să nu aibe cluburile sportive organizate și conduse de cei mai buni tineri sportivi. Uniunea Tineretului Comunist va da tot sprijinul său în munca de organizare și dezvoltare a sportului”<sup>1</sup>.*

Nicolae Ceaușescu

---

<sup>1</sup> Nicolae Ceaușescu, *Rolul sportului în România democratică (Sportul în societatea de mâine. O mare anchetă în lumea oamenilor politici, liberi profesioniști și a conducătorilor sportivi dela noi. Răspunsul d-lui N. Ceaușescu, secretarul Comitetului Central al U. T. C.-ului)* în „Sportul Popular”, 20 martie 1945, p. 1.

După Primul Război Mondial, mișcarea sportivă devine cu adevărat o problemă din cadrul relațiilor internaționale. Începând cu anul 1918, în spațiul european asistăm la „explozia” mediatică a fenomenului sportiv, mai precis la o creștere constantă a întâlnirilor internaționale ce a generat ulterior centralizarea și etatizarea mișcării datorită importanței sale sociale, culturale, economice și politice. „Europenizarea și universalizarea sportului sunt trăsăturile remarcabile ale perioadei de după Primul Război Mondial” – remarca Pierre Arnaud<sup>2</sup>, unul dintre cercetătorii fenomenului. Ororile „Marelui Război” au marcat atât pe cei implicați direct în confruntări, cât și pe cei din spatele frontului. Fragilitatea omului în fața morții și efemeritatea vieții au devenit sentimente redeșteptate la nivelul mentalului colectiv. Reașezarea lumii după „sistemul Paris-Versailles” și noul statu-quo au fost completate și de mutații la nivel social. Adoptarea legilor privind sufragiul universal și reforma agrară au reașezat societatea românească realizându-se o asanare socială, o egalizare legislativă și statutară. Industrializarea și politica de urbanizare au contribuit deasemenea la schimbarea mijloacelor de divertisment și de petrecere a timpului liber, apariția sportului modern fiind tributară noilor condiții economice și social-politice ale orașelor europene<sup>3</sup>. În această perioadă, relativ rebelă comparativ cu cea antebelică, masele încep să se exprime ca și noi realități, noi factori de putere într-o societate în plină schimbare. Problema emancipării politice a femeilor, „democratizarea” sportului și a mijloacelor de divertisment devin astfel consecințe ale „metamorfozei” mentale și sociale peste tot în lume, ale desăvârșirii culturii de masă<sup>4</sup>. Spațiul românesc nu a rămas indiferent noilor tendințe și modificări structurale europene, „sincronismul” lovinescian dovedindu-se încă o dată valid ideologic.

Mișcarea sportivă a devenit inseparabilă de națiune și stat, iar în cazul statelor ce aveau un control direct asupra societății și a vieții private a individului – Uniunea Sovietică, Germania nazistă, Italia fascistă și Spania lui Franco – sportul a devenit o parte componentă a politicii externe. Întâlnirile sportive internaționale din preajma celui de-al doilea război mondial au oferit o nouă perspectivă asupra relațiilor interstatale (prin angajamentul conducătorilor politici), rezultând rivalități ce au prefăcut taberele conflictului armat. S-au dus la îndeplinire în cadrul unor astfel de evenimente comunismul cu capitalismul, fascismul cu democrația liberală și chiar comunismul cu social democrația<sup>5</sup>.

Problema sportului în relațiile internaționale cât și în politica internă din secolul XX a fost neglijată de către istorici și cercetătorii din domeniile conexe istoriei (ex: științe politice) motivată, „paradoxal, tocmai de banalitatea, chiar vulgaritatea, unui fapt și comportament zilnic”<sup>6</sup>. Și totuși fenomenul sportului, al fotbalului într-un

<sup>2</sup> Pierre Arnaud, *Sport – a means of national representation* în vol. *Sport and International Politics. The impact of fascism and communism on sport*, coord. James Riordan, Pierre Arnaud, Londra, Routledge, 1998, p. 5.

<sup>3</sup> James Riordan, Arnd Krüger, *The International Politics of Sport in the Twentieth Century*, Londra, Routledge, 2004, p. IX.

<sup>4</sup> John Home, *Sport in Consumer Culture*, New York, Palgrave Macmillan, 2006, p. 73.

<sup>5</sup> James Riordan, Pierre Arnaud, *op. cit.*, pp. 1-2.

<sup>6</sup> Bogdan Popa, *Istoria culturii fizice: între pozitivism și istoria socială și culturală* în „Studii și materiale de istorie modernă”, vol. XX, 2007, p. 61.

caz particular (considerat „religia secolului XX”), a antrenat în desfășurare mai mulți jucători, spectatori / aderenți și oficialități decât oricare altă mișcare socială<sup>7</sup>.

După încheierea celui de-al doilea război mondial și începutul divizării lumii postbelice, sportul devine un promotor al politicii și al valorilor ce au caracterizat Războiul Rece. România, intrată în sfera de influență a Uniunii Sovietice la fel ca și celelalte state din spatele Cortinei de Fier, a fost aliniată noi tendințe și politici externe internaționale promovate de Kremlin.

După reintrarea în legalitate a Partidului Comunist din România, planurile și rapoartele de activitate ale filialelor Iași și Vaslui vorbesc despre „Sportul Popular”, ca și parte a U. T. C.-ului, ulterior a Organizației Tineretului Progresist (O. T. P.). Putem vorbi de apariția O. S. P. încă din 1944, an în care începe lupta pentru acaparea și controlul mișcării sportive, o luptă în doi între viziunea comunistă și instituția legitimă a U. F. S. R.. Astfel, P. C. R. crea centre de putere, concepte și organizații de masă pentru o alternativă „democratică” a societății. P. C. R. a lansat o luptă politică totală cu statul și implicit cu Consiliul de Miniștri, în care fiecare element social trebuia înregimentat și controlat în drumul spre asigurarea controlului total. Deși mișcarea sportivă a fost ignorată de istorici, a fost frontul pe care s-a disputat o luptă acerbă între comuniști și finanțatorii cluburilor (unii dintre ei fiind și membri ai partidelor care făceau opoziție P. C.R.) pentru controlul și mediatizarea oferită de fenomen. Perioada 1944-1946 marchează activitatea în paralel a O. S. P. cu U. F. S. R., a luptei pentru supremație între democrație și totalitarism ce debutează în perioada interbelică.

După instalarea guvernului condus de dr. Petru Groza, P. C. R. a început să-și facă simțită prezența atât la nivel central cât și local. Preluând modelul Comsomolului sovietic<sup>9</sup>, organizațiile-satelit P. C. R. au inițiat măsuri destinate vizibilității publice și direcționării populației înspre acestea. Se urmărea încadrarea maselor în aceste

<sup>7</sup> James Riordan, Pierre Arnaud, *op. cit.*, pp. 1-2.

<sup>8</sup> În Rezoluția asupra activității Comitetului Central al P. C. R. (Congresul al III-lea) partidul încuraja crearea fracțiunilor comuniste până și în societățile sportive, iar cu ocazia Congresului al IV-lea U. T. C., tineretului îi era dată directiva de a-și „intensifica activitatea ilegală... să utilizeze diferite forme și posibilități de muncă legală, căutând să cucerească în toate organizațiile legale ale tineretului muncitor și țărănesc cu caracter politic-cultural și sportiv – conducerea și să le dea acestor organizații un caracter revoluționar”. U. T. C.-iștilor li se cerea să desfășoare o muncă activă „în toate organizațiile sportive cu caracter muncitoresc” pentru pregătirea centralizării mișcării sportive muncitorești și „crearea unei uniuni sportive muncitorești de clasă”. *Apud Rezoluția în chestiunea Uniunii Tineretului Comunist*, Arhiva I. S. I. S. P. de pe lângă C. C. al P. C. R., cota A. XII – 1 *apud* N. G. Munteanu, *Activitatea educativă muncitorească și cultural-sportivă în rândurile tineretului, în anii 1921 – 1933 în Ion Ionescu Puțuri (coord.), Tineretul Comunist în acțiune. Contribuții la Istoria Uniunii Tineretului Comunist din România*, Institutul de Studii Istorice și Social-Politice de pe lângă C. C. al P. C. R., București, Editura Științifică, 1972, pp. 165-166. Aceste informații sunt interesante și adâncesc eforturile studierii imixtiunii P. C. R. în organizarea mișcării sportive de masă. Totuși trebuie să avem unele rețineri asupra veridicității studiului, deoarece este scris sub coordonarea lui Ion Ionescu Puțuri și a Institutului de Studii Istorice și Social-Politice al P. C. R., același care scria la comandă biografii de revoluționari și de ilegaliști și care desăvârșea cultul personalității lui Ceaușescu în 1980, prin fabricarea aniversării a „2050 de ani de la crearea primului stat dac centralizat și independent” sub Burebista.

<sup>9</sup> „Kommunisteski Soiuz Molodiojii” – Uniunea Tineretului Comunist din U. R. S. S.  
<http://www.cimec.ro/> / <http://www.muzeuvaslui.ro>

organizații (în care Tineretul Progresist ocupa un loc fruntaș), și acapararea puterii prin manipularea populației. Acapararea sportului, considerat apanajul elitelor, era un prim pas în această direcție. Construirea unei alternative la „sportul burghez” oferea comuniștilor un avantaj în realizarea prozelitismului politic printre tineri. . Putem afirma astfel că grija față de mișcarea sportivă este o caracteristică a P. C. R. în faza incipientă a acaparării puterii, când era nevoie de măsuri populiste pentru atragerea sprijinului popular și a mascării adevăratelor intenții politice. Mare parte a responsabilității acestei mișcări îi era atribuită în 1945 Tineretului Progresist (T. P.). Tineretul Progresist prin secția sa sportivă devine astfel precursorul înființării Organizației Sportului Popular.

În urma Plenarei lărgite a C. C. al U. T. C. s-a hotărât „formarea unei organizații unice antifasciste a Tineretului Progresist din România”. Hotărârea, adoptată pe 16 aprilie 1945, marca începutul activismului propagandistic P. C. R. în societate. Expunerea tov. Nicolae Ceaușescu, secretarul general al U. T. C la acea dată, arată importanța sportului în apropierea partidului de masele largi. Astfel el declară că „[...] La țară, vom putea să prindem tot tineretul, prin crearea de cluburi, cămine culturale, sport, biblioteci, ziare, cântece șezători... Sportul popular, va deveni o secție a Tineretului Progresist. Va fi sub conducerea Tineretului Porg. va cuprinde masele largi a-le tineretului. Utc-iștii pot fii cei mai buni sportivi în cadrul Tineretului Progresist<sup>10</sup>.” Încadrarea sportului în organizațiile de masă arată importanța acestuia pentru P. C. R. și capacitatea persuasivă a activiștilor de partid, care utilizau orice activitate cu impact social în scopul prozelitismului politic. Organizațiile de masă reprezentau „temelia de bază pe care se sprijină partidul” (n.a. – P. C. R.), iar activitatea depusă de fiecare membru „impune linia partidului nostru în aceste organizații... răspunzând totodată de modul cum este lămurită masa<sup>11</sup>.” Deducem faptul că și „Sportul”, secția a T. P., avea rolul de a impune linia partidului prin astfel activități demonstrative și cu impact direct asupra populației. Sportul devenea prioritate a partidului, „un factor în munca de reconstrucție a țării”, așa cum era prezentat de oficiosul O. S. P., ziarul „Sportul Popular”, încă din 1945. Politica partidului era sintetizată în formula „Toate sporturile pentru popor și tot poporul pe stadion”, lansându-se astfel un adevărat „manifest” al fenomenului ce sintetiza concepția sovietică despre sportul de masă<sup>12</sup>.

Sportul oferea oportunitatea integrării minorităților și înlesnea tranziția tineretului din zona rurală în cea urbană, prin integrarea sa socială. Nu în ultimul rând, educația organizată, mai ales cea prin activități sportive, era și un prilej de control a stării de sănătate a populației cât și de popularizare a normelor sanitare și de igienă. Ulterior, prin astfel de directive era extins și controlul social, sportul fiind considerat o

<sup>10</sup> Direcția Județeană Iași a Arhivelor Naționale, Fond *Partidul Muncitoresc Român* *Comitetul Județean Iași*, ds. 24/ 1945, f. 1-3 și 7-10.

<sup>11</sup> *Ibidem*, ds. 11 / 1945, f. 1.

<sup>12</sup> Mihail Lupescu, *Toate sporturile pentru popor și tot poporul pe stadion* în *Sportul Popular*, Anul I, Nr. 123, 2 septembrie 1945, p. 1.

modalitate de prevenție a delincvenței juvenile<sup>13</sup>. În realitate, P. C. R. prin intermediul acestor „curele de transmisie”<sup>14</sup> ce promovau educația prin sport, își extindea influența asupra întregii societăți.

„Organizația Sportului Popular” (O. S. P.) a fost înființată prin decretul-lege din 7 martie 1946 ca și persoană publică de drept public și prin statut era subordonată Președinției Consiliului de Miniștri ca și instituție anexă. O. S. P. devenea astfel singurul organism menit a conduce și a controla „din punct de vedere sportiv, educativ, tehnic, administrativ și financiar al resorturilor și federațiilor sportive, centrale și regionale, precum și al organelor în subordine, cât și al tuturor asociațiilor, cluburilor, grupărilor și organizațiilor de orice fel și sub orice denumire, care au ca obiect sporturile, educația fizică și turismul, îndrumându-le activitatea în cadrul programului educativ al Statului”<sup>15</sup>.

Constituirea O. S. P. a venit pe drumul firesc al instalării comunismului în România, după momentul 6 martie 1945, ca și necesitate fundamentală de control a societății. În societatea contemporană, cultura fizică și sportul au devenit nu numai obiectul atenției și interesului general, ci și arena unei ascutite lupte ideologice. Faptul că prin sport – ca și fenomen social complex, multifuncțional – se putea exercita o anumită influență asupra producției sociale, în procesul de formare a „omului nou” de tip socialist<sup>16</sup>, a determinat autoritățile comuniste române să acapareze și să imprime suport ideologic acestei mișcări. N. I. Ponomariov, sociolog sovietic, în a sa lucrare „Funcțiile sociale ale culturii fizice și sportului” studiază legătura dintre societatea sovietică și mișcarea sportivă de masă și emite mai multe teze<sup>17</sup> referitoare la subiect, cu impact asupra direcțiilor de studiere a fenomenului sportiv dintr-o societate totalitară. Relația dintre cultura fizică și munca productivă este subliniată, dar și faptul că exercițiile fizice se integrează funcțional, alături de alte activități umane, în structura timpului liber, ca formă recreativă. Pe de altă parte, autorul descrie și funcționalitatea culturii fizice ca latură a educației comuniste, cu efecte ce se prelungesc în sfera educației morale, estetice și intelectuale contribuind la formarea individului ca personalitate, la integrarea lui în sistemul vieții sociale.

<sup>13</sup> James Riordan, *The Impact of Communism on Sport* în *Historical Social Research*, vol. 32, nr. 1, 2007, pp. 110-115.

<sup>14</sup> Pentru mai multe informații despre rolul organizațiilor de masă ce gravitau în jurul P. C. R consultați studiul lui Adrian Cioflâncă, *Organizațiile de masă. Uniunea Tineretului Comunist* în Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România (C. P. A. D. C. R.), *Raport Final*, București, Editura Humanitas, 2006, pp. 138-158.

<sup>15</sup> Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond *Comitetul Județean P. C. R. Vaslui*, Secția *Organizații de masă*, ds. 20 / 1945-1946-1947, f. 39. Vezi și Monitorul Oficial, Nr. 58 din 9 martie 1946 (Partea I A).

<sup>16</sup> N. I. Ponomariov, *Funcțiile sociale ale culturii fizice și sportului*, București, Editura Sport-Turism, 1977, p. 7.

<sup>17</sup> *Ibidem*, pp. 241-247. Cultura fizică și sportul – concluzionează Ponomariov în încheierea lucrării – „au mai multe funcții importante: formarea unui individ integru, multilateral dezvoltat; integrarea și socializarea lui; menținerea și întărirea sănătății, dezvoltarea aptitudinilor fizice ale oamenilor, pregătirea lor pentru participarea pe deplin eficientă la producția socială și apărarea patriei; asigurarea odihnei și distracției; dezvoltarea legăturilor internaționale, lupta pentru pace și prietenie între popoare”.

Raportul Președintelui Consiliului de Miniștri, dr. Petru Groza, către Maiestatea Sa Regele Mihai I din 7 martie 1946, prin care se trimitea spre aprobare noua organizare a sporturilor, menționează explicit noile implicații ale controlului social ce se dorea exercitat prin sport. Prin O. S. P. se urmăreau „angrenarea întregului tineret al țării pentru o mișcare sportivă de masă, sporirea la maxim a potențialului energetic al generațiilor tinere și promovarea largă a spiritului de camaraderie, solidaritate și sportivitate”<sup>18</sup>. Petru Groza menționa și nivelul de implicare al statului în fenomen, legea de față mărind „în mod considerabil colaborarea Statului cu mișcarea sportivă, supunând pe aceasta din urmă unui control mai eficient din partea Statului, creînd astfel posibilitatea realizării multor deziderate care depășesc cu mult posibilitățile inițiative particulare”<sup>19</sup>. Asistăm la denunțarea inițiativelor private în sport, un prim pas în naționalizarea asociațiilor sportive și a mijloacelor logistice necesare activității, și la începerea controlului social prin intermediul organizațiilor de masă ce gravitau în jurul P. C. R., în cazul nostru al celor sportive.

Modelul sovietic al Comsomolului este proiectat prin intermediul O. S. P., înregimentarea tineretului prin sport fiind primul pas al socializării politice primare. Această socializare politică dintr-o organizație cu caracter apolitic este parte a proiecției totalitare de cuprindere a tineretului și a copiilor, de la cele mai fragede vârste, într-un cadru organizat și de îndoctrinare sistematică a acestora în scopul creării „omului nou”<sup>20</sup>.

Înființarea la nivel central a unui nou for de conducere a sportului, educației fizice și turismului nu era o măsură suficientă pentru a asigura impunerea noii orânduiri și în teritoriu. Astfel, pe baza Decretului-lege ce a legiferat monopolul comunist în coordonarea fenomenului s-a luat decizia constituirii și organizării regionale prin Comitete locale ale instituției. Capitolul III, referitor la Organe exterioare O. S. P., preciza dreptul Comitetului Central al organizației de a „înființa în cuprinsul țării, comisiuni regionale, județene și locale, fixând circumscripțiile, reședințele și atribuțiunile lor”<sup>21</sup>. Acestea urmau a fi înființate și organizate „pe cale de regulament și deciziuni, întocmite de Comitetul Central”<sup>22</sup>.

Racordarea lașilor și a Vasluiului la noile realități instituționale de după încheierea celui de-al Doilea Război Mondial ne oferă o perspectivă propagandistică a politicii P. C. R. (prin intermediul O. S. P.) în teritoriu, prin introducerea noilor directive guvernamentale referitoare la sportul de masă, fiind urmărită propagarea mesajului politic. Distrugerile războiului, starea de insecuritate atât politică, economică (specula) și socială, precum și și urmările distructive ale secetei

<sup>18</sup> Raportul d-lui Președinte al Consiliului de Miniștri, către M. S. Regele, 7 martie 1946, apud Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond Comitetul Județean P. C. R. Vaslui, Secția Organizații de masă, ds. 20 / 1945-1946-1947, f. 46.

<sup>19</sup> Ibidem, f. 46.

<sup>20</sup> C. P. A. D. C. R., op. cit., p. 139.

<sup>21</sup> Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond Comitetul Județean P. C. R. Vaslui, Secția Organizații de masă, ds. 20 / 1945-1946-1947, f. 42.

<sup>22</sup> Ibidem.

prelungite<sup>23</sup> erau principalele griji ale populației din Moldova și nu numai, toate acestea fiind în agenda liderilor P. C. R. Vaslui. Decalajul economic și politic al Moldovei în raport cu Transilvania și Muntenia, precum și centralismul decizional al Bucureștilor s-a manifestat printr-o slabă activitate sportivă. Putem vorbi despre caracterul elitist al sportului din Moldova, o stare de fapt ce s-a perpetuat și în primii ani postbelici.

Măsurile vădit populiste ale comuniștilor ieșeni și vasluieni erau o compensație adusă populației, o detașare temporară de greutatea materiale și emoționale ale războiului<sup>24</sup> abia încheiat și implicit o modalitate facilă de prozelitism politic.

În orașul Vaslui, sportul a fost „confiscat” de conducerea locală P. C. R. încă din toamna anului 1944, mai precis din luna septembrie, când o manifestație de stradă și „un match de foot-ball” erau închinat Armatei Roșii. Raportul de activitate al P. C. R. Vaslui consemna prezența a peste „1000 de cetățeni” la aceste manifestații, încheiate cu discursurile tov. Elena Zelinescu, și al avocatului Manea Sohăfer, subprefectul în funcție<sup>25</sup>. Așadar, încă din luna septembrie a anului 1944 autoritățile locale și „activiștii” P. C. R. mobilizau masele prin sport în activități propagandistice, menite a forma o stare generală de entuziasm la adresa Armatei Roșii și a U. R. S. S.<sup>26</sup>. Grijă față de mișcarea sportivă locală era conturată și prin intermediul sindicatelor muncitorești. Un recensământ al Confederației Generale a Muncii viza printre altele și conturarea unei situații a Sportului muncitoresc la nivelul anului 1945, responsabili sindicali vasluieni fiind chestionați asupra sporturilor practicate de muncitori, a numărului de echipe și de participanți, și nu în ultimul rând asupra rezultatelor în munca sportivă<sup>27</sup>. Comitetul Județean al Organizației „Tineretul Progresist” contribuia deasemenea la propagarea prin sport a directivelor centrale, organizând o „serbare sportivă” și o „chermeză”, ambele pentru „popularizarea congresului anti-fascist din Balcani”<sup>28</sup>. Totuși, secția sportivă a Tineretului Progresist Vaslui ducea lipsă la capitolul materiale, echipamente sportive, dar și la aprovizionarea cu presă de specialitate (ziarul „Sportul Popular”<sup>29</sup>), iar cererile adresate Comitetului Central pentru rezolvarea acestor probleme rămăneau nerezolvate. O măsură compensatorie a conducerii locale era organizarea de serate, pentru a continua activitatea Secției în așteptarea unor ajutoare de la București<sup>30</sup>.

Singurele facilități „care stau la dispoziția tineretului” se aflau la sediul T. P.

<sup>23</sup> Adrian Cioroianu, *Pe umerii lui Marx. O introducere în istoria comunismului românesc*, București, Editura Curtea Veche, 2005, pp. 71-72.

<sup>24</sup> Bogdan Murgescu, *România și Europa. Acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Iași, Editura Polirom, 2010, pp. 315 și 332-333.

<sup>25</sup> Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond Comitetul Județean P. C. R. Vaslui, ds. 2/1945, f. 1.

<sup>26</sup> *Ibidem*, ds. 7/1945, f. 88.

<sup>27</sup> *Ibidem*, f. 3-4.

<sup>28</sup> *Ibidem*, f. 105.

<sup>29</sup> *Ibidem*, ds. 2/1946, f. 26.

<sup>30</sup> *Ibidem*, f. 20.

Vaslui, fiind vorba de o „masă de ping-pong, un şah și un pian”<sup>31</sup>. Dat fiind faptul că nu erau condiții necesare desfășurării unei activități constante, organizația avea doar două echipe de „Pin-Pong și una de Şach”<sup>32</sup>, iar concursurile inițiate se bucurau de participarea în medie a 11-14 tineri, mare parte fiind membri ai structurii locale<sup>33</sup>. Manifestările sportive din perioada campaniei electorale mai animau activitatea secției, organizându-se și concursuri de ștafetă pe lângă cele menționate în rândurile de mai sus, la care participau concurenți din partea Liceului „Mihail Kogălniceanu”, Legiunii de Jandarmi și a Federației Naționale a Tineretului Democrat din România<sup>34</sup>. O. S. P., „aflată în curs de formare” conform datelor T. P. Vaslui<sup>35</sup>, urma a face trecerea la o formă planificată de implementare a sportului de masă în teritoriu, secția sportivă „progresistă” nefiind capabilă a coordona activitatea în teritoriu.

Iașii, ca și vector de putere atât politic cât și administrativ al Moldovei, era direct răspunzător de constituirea filialei județene Vaslui a Organizației Sportului Popular și de activitatea acesteia. Regionala Iași a O. S. P., pe temeiul legii 135, somase autoritățile locale vasluiene să binevoiască a înființa Comitetul Județean al organizației și de a trece la activism, în măsura în care dispun de materiale. Circulara adresată Prefectului, datată la 25 iunie 1946, conține și dispoziții privind apartenența ierarhică a Vasluiului față de regionala Iași. Conducerea O. S. P. Vaslui avea datoria de a trimite pe lângă procesele verbale ale ședinței de înființare și câte un raport lunar de activitate, structurat pe fiecare disciplină sportivă în parte<sup>36</sup>.

Comitetul județean Vaslui a O. S. P. a luat ființă la data de 20 mai 1946, când în amfiteatrul Liceului „Mihail Kogălniceanu” s-au adunat reprezentanții asociațiilor sportive din județ pentru a se discuta neînțelegerile dintre aceștia și noul for de conducere al mișcării sportive. Ședința ce a început conform procesului verbal la orele 10 a stabilit faptul că „O. S. P. este organul de conducere la care toate grupările sportive trebuie să se afliască”<sup>37</sup>. Comitetul de conducere vasluian era constituit din: „președinte Dl. Col. Alecu Comandantul Garnizoanei Vaslui, vice-preș. subprefect Nic. Becheanu și Dl. Col. C. Harles. Membri: Președ. Asociației Ștefan cel Mare<sup>38</sup>, președ. Asociației sportive a Regimentului 24 Infanterie Vaslui, președ. Asociației sportive a Liceului M. Kogălniceanu și toți ceilalți președinți ai grupărilor sportive din orașul și jud. Vaslui”<sup>39</sup>. În cadrul întâlnirii s-au mai discutat probleme organizatorice (constituirea bugetului, programul antrenamentelor și delegatul organizației pe

<sup>31</sup> *Ibidem* și *Ibidem*, ds. 3/1947, f. 8.

<sup>32</sup> *Ibidem*, ds. 2/1946, f. 27.

<sup>33</sup> *Ibidem*, f. 27 și 32.

<sup>34</sup> *Ibidem*, f. 32. și 35.

<sup>35</sup> *Raport de activitate dela 25 decembrie 1946 la 22 ianuarie 1947 în Ibidem*, f. 39-41.

<sup>36</sup> *Ibidem*, f. 27.

<sup>37</sup> *Ibidem*, f. 34.

<sup>38</sup> În cadrul ședinței amintite s-a trecut și la alegerea comitetului Asociației sportive „Ștefan cel Mare”: „Președinte maior Onceanu, vice-președinte cpt. Codreanu și dl. Lica Goldenberg. Membri: Dl. Tepeneag șeful Gărzii Financiare din Vaslui, Zigu Herscovici. Cenzori: Maior Intend. Hutu, I. Milion, contabil Fătu. Casier: Lt. V. Strat. Secretar Popa V. Custode Popa Tr.”.

<sup>39</sup> Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond *Comitetul Județean P. C. R. Vaslui*, Secția *Organizații de masă*, ds. 20 / 1945-1946-1947, f. 34.



probleme de antrenament tehnic). Informația cea mai valoroasă a documentului este cea legată de sediul noii filiale O. S. P., aceasta urmând a-și desfășura activitatea – în mod „temporar” – în sediul Organizației Tineretului Progresist Vaslui. Asistăm la o continuitate a „Sportului Popular” în cadrul Tineretului Progresist și implicit sub control comunist.

Raportul de activitate trebuia redactat în conformitate cu adresa numărul 1056/1946 a „Centralei O. S. P. București” și viza aspecte ale activității organizatorice, financiare și propagandistice. Gradul de mobilizare a maselor și percepția colectivității constituiau elemente importante pentru forul central, fiindcă scopul final urmărit era prim planul mediatic. Documentul vizând anul 1946 (an electoral, fundamental pentru acapărarea puterii), urmarea și dificultățile întâmpinate în teritoriu. Președintelui O. S. P. Iași, Ing. Dr. C. Parteni, urmau a-i fi comunicate aceste „greutăți întâmpinate și cine împiedică acțiunea de democratizare (n.a. – a sportului)”<sup>40</sup>. Observăm o grijă a autorităților comuniste, cantonate în O. S. P., față de posibile atacuri ale Opoziției și în planul mișcării sportive. Așadar, afirmația despre „războiul total”, pe toate planurile și în toate domeniile de activitate ale societății, între P. C. R. și partidele de opoziție, capătă și mai mult sens. Comitetul Județean Vaslui era chestionat asupra legăturilor și despre sprijinul financiar al autorităților locale, spre a centraliza și afilia fenomenul sportiv la noile directive guvernamentale, în sprijinul răspândirii ideilor propagandistice comuniste<sup>41</sup>.

Rapiditatea impunerii legii de constituire a O. S. P. în teritoriu a generat interpretări ale regulamentelor de constituire a comitetelor județene. Într-o circulară a Regionalei Iași din data de 25 iunie 1946 era transmisă obligația filialei Vaslui de a compune un nou comitet, sub îndrumarea prefectului<sup>42</sup>. Zelul activiștilor comuniști, de a se conforma îndată directivelor, a produs greșeala de a omite din conducerea comitetului factori politici marcanți, precum prefectul și primarul, dar și membri ai resorturilor sindicale. Recomandarea este aplicată deabia pe 22 august, când prefectul județului Vaslui, Gh. Mihăilescu prezidează ședința de compunere a noului birou. După dezbaterea regulamentului O. S. P. și a instrucțiunilor regionale Iași, s-a trecut la alegerea și constituirea unui comitet valid. Noua organigramă exemplifică rolul factorului politic și al celui militar, impregnând mișcarea sportivă de masă cu caracteristici paramilitare, propagandistice și electorale. Președintele comitetului era prefectul în exercițiu, Gh. Mihăilescu, iar secretar maiorul C. Huțu. Aceștia coordonau activitatea resorturilor, care vizau domeniile sindical, școlar, urban, militar, secția feminină și poate cel mai important, cel de presă și propagandă<sup>43</sup>. De subliniat este importanța atribuită secției feminine, P. C. R. militând totodată pentru implicarea activă a femeii în societate, conform ideologiei marxiste, în practică o modalitate de

<sup>40</sup> *Ibidem*, f. 32.

<sup>41</sup> Vezi „Sportul Popular”, publicația oficială a Organizației Sportului Popular, publicație care propaga mesajul comunist în / prin sport și făcea opoziție „Gazetei Sporturilor”, până la desființarea acesteia din urmă.

<sup>42</sup> Direcția Județeană Vaslui a Arhivelor Naționale, Fond *Comitetul Județean P. C. R. Vaslui*, Secția *Organizații de masă*, ds. 20 / 1945-1946-1947, f. 33.

<sup>43</sup> *Ibidem*, f. 26.

atrage a interesului femeilor pentru politică și mai ales pentru susținerea cauzei comuniste.

La două zile după constituirea noului comitet județean se încep primele măsuri de consolidare a filialei. Cei din conducerea sportului vasluian solicită primarului orașului Vaslui aplicarea legii de constituire a O. S. P. prin punerea la dispoziție tuturor „grupărilor sportive, stadioane amenajate cu tot utilajul necesar<sup>44</sup>” și începerea lucrărilor la stadionul orașului. Concomitent se cerea acordarea de sprijin material grupării „Ștefan cel Mare”, asociație care urma a fi afiliată „Federației Române de Foot-ball<sup>45</sup>”.

Deasemenea, tineretul din târgul Negrești a răspuns chemării organizatorice pentru a pune bazele sportului popular local, și în urma ședinței publice din 29 august 1946 grupul de inițiativă a stabilit cu unanimitate de voturi înființarea unei asociații sportive. Numită „Asociația sportivă Negrești”, organizația era declarată apolitică, lucru consemnat de procesul verbal al ședinței, iar comitetul de conducere își declara disponibilitatea pentru a conlucra cu filiala județeană Vaslui a Organizația Sportului Popular din România<sup>46</sup>. De remarcat paradoxul organizatoric al asociației din Negrești, irelevanța discursului și imixtiunea politicului în treburile „asociației sportive cu caracter apolitic”. Pentru a-mi exemplifica afirmația este suficient a înșira numele primilor doi membri ai comitetului de conducere, în ordine ierarhică: Președinte de onoare era Prim Pretorul Dorneanu, iar „președinte activ”, Primarul târgului Negrești, D. Sevastru<sup>47</sup>. Deși nu insist asupra apartenenței politice a celor doi, e demn de reflectat și asupra importanței sportului în desăvârșirea controlului social până la proclamarea Republicii Populare.

„Patronajul” politic asupra sportului din Negrești exprimă dependența inițiativelor private față de sprijinul autorităților locale, care prin simpla prezență onorifică (cazul Prim Pretorului Dorneanu) sau prin rolul de conducător al activității (Primarul D. Sevastru) pot garanta succesul inițiativei. Astfel „tineretul din târgul Negrești Jud. Vaslui dornic de sport” cade sub imixtiune politică din start, datorită cumulului de funcții și a conflictului de interese existent. Bunul simț și realismul trebuie să guverneze în analiză pentru a emite supoziția că factorul politic instalat după 6 martie 1945 la centru, dar și în teritoriu a utilizat sportul și astfel de inițiative aparent inofensive pentru a pătrunde în rândul maselor. Partidul Comunist din România a utilizat „pârghiile” legislative ale autorității statului asupra organizării sportului, pentru a-și propaga ideile în rândul tineretului, cunoscut fiind faptul că viziunea acestora este dispusă schimbării și receptării mesajului propagandistic prin receptarea recreativă, lipsită de agresivitate electorală.

Din rândurile Comitetului Asociației din Negrești mai făceau parte următorii: „Vice Președinte Slt. Activ Emil Luchian, Secretar-General Notar Opișa, Secretar Adjunct Liza Marcovici, Cassier Costică Paraschiv, Cenzori Jean Figler (și – n.a.) M. Strătilă”. Membrii onorifici erau „Dr. Mihai Paraschiv, Zigmund Horenstein, Plot.

<sup>44</sup> *Ibidem*, f. 36.

<sup>45</sup> *Ibidem*, f. 35.

<sup>46</sup> *Ibidem*, f. 24.

<sup>47</sup> *Ibidem*, f. 24.

Major Anghelescu, Mitică Bosinceanu, Ioan Apătoaei, Inv. Mironescu.” Asistăm la promovarea sportului popular, la o „democratizare” a sportului inițiată de tineretul entuziasmat, dar condusă de elita politică, militară și intelectuală a târgului. Acest prototip organizatoric era o structură piramidală în subordinea statului și a autorităților comuniste, atât partinic cât și instituțional. Dedublarea instituțiilor statului și atacarea celor existente, pentru a le arăta lipsurile și a le înlătura cu structuri subordonate, a fost principala acțiune a P. C. R. pentru a instaura modelul de societate sovietică.

„Antrenor și responsabil sportiv” la Asociația sportivă Negrești era numit David Liebermann, în subordinea acestuia urmând a se desfășura activitatea în cele trei secții ale asociației: „1. Foot-ball, Wolley-ball și Ping Pong.”<sup>48</sup> Procesul verbal semnat în urma ședinței constitutive și înaintat apoi Organizației Sportului Popular Vaslui denotă implicațiile monopolismului sportiv comunist și necesitatea afilierii la forul central spre a derula activități în conformitate cu directiva guvernamentală.

Totodată, O. S. P. era o prezență activă în viața orașului Vaslui, dovadă fiind legăturile acesteia cu instituții și organizații locale. Cu ocazia decorării ofițerilor și a militarilor din cadrul Garnizoanei Vaslui cu medalia sovietică „Victoria” pe data de 9 septembrie 1946 o delegație a „sportului vasluian” era invitată la eveniment de către Traian Oncescu, comandantul detașamentului<sup>49</sup>. Un alt exemplu este relația dintre Comitetul Județean Vaslui al O. S. P. și Federația Națională a Tineretului Democrat din România<sup>50</sup>.

Prin constituirea filialei locale O. S. P., mișcarea sportivă de masă din Vaslui era organizată și subordonată politicii centrale a P. C. R. -Se puneau bazele unei organizații aparent inofensive, dar în spatele dezvoltării educației fizice și a sportului era interesul comuniștilor de a încadra societatea în cât mai multe organizații de masă, menite a subordona individul statului totalitar. Controlul social, propaganda și „omul nou” au devenit astfel cuvinte-cheie în programul de „democratizare” a sportului românesc, în mod particular, în acest studiu, al sportului vasluian din anii 1945-1946.

<sup>48</sup> *Ibidem*.

<sup>49</sup> *Ibidem*. f. 38.

<sup>50</sup> Pentru detalii vezi *Ibidem*, f. 29.

Raportul d-lui Președinte al Consiliului de Miniștri, domnii  
M. S. Rogea.

SIRE,

Miscarea sportivă a fost organizată până în prezent pe bază de federații de specialitate la căror activitate s'a redus la un rol pur administrativ la organizarea competițiilor sportive.

Federațiile de specialitate la rândul lor au fost grupate în Uniunea Federațiilor de Sport, al cărei rol și activitate s'a redus la coordonarea activității federațiilor..

Această stare de lucruri nu mai corespunde exigențelor Statului ~~nostru~~ Român Democratic de azi.

Încadrarea întregului tineret în miscarea sportivă se prezintă ca un comandament primordial pentru realizarea democrației tineretului și ridicarea nivelului fizic, moral și cultural al tuturor păturilor sociale prin sport, educație și turism.

Prin legea de față actuala organizatiile sportive sunt înlocuite prin Organizația Sportului Popular, organizație prin excelență democratică atât prin alcătuirea ei cât și prin scopurile pe care le urmărește: asigurarea întregului tineret al Țării printr-o mișcare sportivă de masă, sporirea la maximum a potențialului energetic al generațiilor tinere și promovarea largă a spiritului de camaraderie, solidaritate și sportivitate.

Legea de față urmărește în mod considerabil colaborarea Statului cu miscarea sportivă ocupându-se pe aceasta din urmă unui control mai eficient din partea Statului, creînd astfel posibilitatea realizării unor deziderate care depășesc cu mult posibilitățile inițiative particulare.

Cu toate acestea prezenta lege nu recurge la sursă financiară al Statului, decât într-o măsură restrânsă obținută o bună parte a veniturilor sale din alte surse: Loteria de Stat, cursele de trap și galop, spectacolele în general etc.

Principiile de organizare ale O.S.P. păstrează toate instituțiile dovedite utile în regimul actual la care se adaugă alte organe menite ca să dea mișcării sportive o structură de sinteză pentru a da maximum de randament în vederea realizării scopurilor urmărite prin prezenta lege.

În acest scop autorizat fiind de Consiliul de Miniștri prin jurnalul Nr 222/945, am încredințat a supune pentru aprobare și înaltă semnătură a Majestății Voastre, alăturatul decret lege, pentru înființarea organizației Sportului Popular.

Sunt cu cel mai profund respect,

SIRE,

al Majestății Voastre

prea plăcut și supus servitor,

Președintele Consiliului de Miniștri,

Dr. Petru Groza

Nr. 350.720.

1946 Partic 7.

